

МУЗИКОЗНАВСТВО

УДК 78.071.2 + 78.071.4

Бадалов Олег Павлович,

кандидат мистецтвознавства, старший учитель,
заступник директора з науково-методичної роботи
МБУДО «ДШМ №2», Сургут, ХМАО-Югра, РФ
oleg_badalov@mail.ru

**ЛАРИСА РОГОВЕЦЬ ЯК ПРОВІДНИЙ ДІЯЧ
ВОКАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ ЧЕРНІГІВЩИНИ
(до 55-річчя від дня народження)**

Мета дослідження полягає у висвітленні етапів життєтворчості народної артистки України, солістки Чернігівського філармонійного центру, викладача Чернігівського музичного училища ім. Л. Ревуцького Лариси Вікторівни Роговець, осмисленні її внеску у розвиток вокальної культури Чернігівщини кінця ХХ – початку ХХІ ст. У полі зору автора – особливості формування творчої особистості Л. Роговець періоду кінця 1980-х – початку 1990-х рр., дослідження виконавського та педагогічного напрямів її діяльності кінця ХХ – першого десятиліття ХХІ ст. У **методологічну основу** роботи покладено історико-хронологічний, джерелознавчий, логіко-узагальнюючий методи для аналізу періодичних джерел, вивчення творчої біографії Л. Роговець, виявлення впливу її виконавської і музично-педагогічної діяльності на розвиток музичного життя Північної України. **Наукову новизну** дослідження обумовлює факт першого у національному музикознавстві дослідженні життєтворчості Л. Роговець як однієї з визначних співачок України, провідної представниці сучасної

вокальної культури Сіверщини, введення у науковий обіг матеріалів про особливості її культуротворчої діяльності на Чернігівщині у контексті розвитку національної музичної культури. **Висновки.** Результати проведеного дослідження дозволили дійти висновку про пріоритетну роль Л. Роговець в розвитку сучасної вокальної культури Чернігівщини. Доведено, що значний вплив на формування особистості співачки здійснило творче спілкування з видатними митцями З. Долухановою та І. Архиповою. На початку 90-х рр. ХХ ст. у час становлення України на культурній мапі Європи Л. Роговець стала єдиним представником вокальної культури Чернігівщини, гідно представивши національне мистецтво на десяти міжнародних конкурсах. Виконавська діяльність Л. Роговець, яка презентувала твори маловідомих авторів, малознані обробки народних пісень, здійснювала прем'єри солоспівів сучасних композиторів Чернігівщини, засвідчила приналежність

співачки до плеяди музикантів-просвітителів; для її педагогічної роботи зі студентством характерна висока результативність, що сприяє подальшому поступу вокальної культури регіону.

Ключові слова: Лариса Роговець, вокальний конкурс, педагог, солістка, опера, репертуар.

Бадалов Олег Павлович, кандидат искусствоведения, старший учитель, заместитель директора по научно-методической работе МБУДО «ДШИ №2», Сургут, ХМАО-Югра, РФ

Лариса Роговец как ведущий деятель вокальной культуры Черниговщины (к 55-летию со дня рождения)

Цель исследования заключается в освещении этапов жизнетворчества солистки Черниговского филармонического центра, преподавателя Черниговского музыкального училища им. Л. Ревуцкого, народной артистки Украины Ларисы Викторовны Роговец, осмыслении её вклада в развитие вокальной культуры Черниговщины конца XX – начала XXI вв. В поле зрения автора – особенности формирования личности Л. Роговец периода конца 1980-х – начала 1990-х гг., исследование исполнительского и педагогического направлений её деятельности конца XX – первого десятилетия XXI вв. В **методологическую основу** работы положены историко-хронологический, источниковедческий, логико-обобщающий методы для анализа данных периодических источников, изучения творческой биографии Л. Роговец, выявления влияния её исполнительской и музыкально-педагогической деятельности на развитие музыкальной жизни Северной Украины. **Научную новизну** исследования обуславливает факт первого в национальном музыковедении исследования жизнетворчества Л. Роговец как одной из выдающихся певиц Украины, ведущей представительницы современной вокальной культуры Черниговщины, введение в научный обиход материалов об особенностях её культуротворческой деятельности в регионе в контексте развития национальной музыкальной культуры. **Выводы.** Результаты проведённого исследования позволили прийти к выводу о приоритетной роли Л. Роговец в развитии современной вокальной культуры Черниговщины. Доказано, что значительное влияние на формирование личности певицы осуществило творческое общение с выдающимися артистками З. Долухановой и И. Архиповой. В начале 90-х гг. XX в. в период становления Украины на культурной карте Европы Л. Роговец стала единственным представителем вокальной культуры Черниговщины, достойно представив национальное искусство на десяти международных конкурсах. Исполнительская деятельность Л. Роговец, которая представляла произведения малоизвестных авторов, малоизвестные обработки народных песен, осуществляла премьеры романсов современных композиторов Черниговщины, засвидетельствовала принадлежность певицы к плеяде музыкантов-просветителей; её педагогическая работа со студенчеством характеризуется высокой результативностью, что способствует дальнейшему развитию вокальной культуры региона.

Ключевые слова: Лариса Роговец, вокальный конкурс, педагог, солістка, опера, репертуар.

Badalov Oleg, Ph.D. in Arts, Senior lecturer, vice-principal of Municipal budgetary educational institution of additional education «Children's Art School №2», Surgut, Khanty-Mansi Autonomous Area – Yugra, Russia

Larisa Rohovets as the leader of vocal culture of Chernihiv region (to the 55th anniversary of the birthday)

Purpose of Article. The goal of the research is to cover the stages of the life-stage development of the Chernihiv Philharmonic Center's soloist, the Revutsky Music College's lecturer, People Artist of Ukraine Larisa Rohovets, understanding her contribution to the development of Chernihiv region's vocal culture of the ending of the 20th – the beginning of the 21st centuries. In the field of view of the author – singularity formation of L. Rohovets' individuality in the ending of 1980 – beginning 1990, to research her performance and pedagogical of the ending of the 20th – the first ten years of the 21st centuries. **Methodology.** Historical-chronological, source study, and

logical-resumptive methods constitute the methodological basis of the work to study L. Rohovets' creative biography, the analysis of data from periodical sources. The scientific novelty of the research is conditioned by the fact of the first research in the national musicology the life-creativity of L. Rohovets as one of the most outstanding singers of Ukraine, the leading representative of modern vocal culture of Chernihiv region, the introduction into scientific use of materials about the peculiarities of her culture-making activity in the Chernihiv region. Conclusions. The results of this research made it possible to draw a conclusion on the priority role of L. Rohovets in the development of the modern vocal culture of Chernihiv region. It is proved that a significant influence on the formation of the personality of the singer was made by creative communication with great performers Z. Dolukhanova and I. Arkhipova. In early 1990, during formation Ukraine culture as part of European culture, L. Rohovets became the only one representative of Chernihiv region's vocal culture, having won in ten international competitions. As performer-enlightener L. Rohovets represented pieces of unknown authors, folk songs made premieres of modern regional authors' works. Her pedagogical work with students is characterized by high efficiency, which contributes to the further development of regional vocal culture.

Key words: Larisa Rohovets, vocal competition, a teacher, soloist, opera, repertoire.

Актуальність теми дослідження. Давню історію й численні здобутки має вокальна культура Чернігівщини, потенціал якої зумовив розвиток таланту співаків, що здійснили вагомий внесок у поступ вітчизняної музичної культури ХІХ – першої половині ХХ ст. (М. Іванов, Ф. Стравінський, М. Дейша-Сіоницька, Н. Забіла-Врубель, Г. Нелепп, Л. Дельмас) та другої половини ХХ – початку ХХІ ст. (М. Бровченко, П. Омельченко, В. Субачев, Л. Роговець).

Аналіз досліджень і публікацій. На порубіжжі ХХ – ХХІ ст. значно активізувалися дослідження національної вокальної культури. Так, мистецтвознавчі аспекти вокально-виконавської творчості розкрито у ґрунтовній праці Н. Гребенюк [6]. Етнокультурологічні аспекти української вокальної школи висвітлила В. Антонюк [1]. Шляхи розвитку вокального мистецтва дослідив Б. Гнидь [5]. Вагоме місце у дослідженнях даного спрямування належить вивченню особливостей розвитку вокальної культури регіонів України. Специфіку розвитку Львівської вокальної школи розкрила М. Жишкович [8]. Творчість представників Харківської вокальної школи дослідила О. Слепцова [11]. Питання розвитку Одеської вокальної культури розглянула Л. Довгань [7]. На прикладі Київської вокальної школи з'ясувала історію розвитку вітчизняної вокальної педагогіки Г. Швидків [14]. Вивчення вокальної культури Сіверщини обмежується працею О. Васюти, де йдеться, зокрема, про та оперні постановки Чернігівського музично-драматичного товариства кінця ХІХ ст. [3]. Сучасний стан вокальної культури Чернігівщини, творчість і здобутки її представників залишаються поза увагою українського музикознавства. Ця обставина актуалізує звернення до постаті Лариси Вікторівни Роговець – репрезентанта вокальної культури Чернігівщини у європейському культурному просторі кінця ХХ – першого десятиріччя ХХІ ст., лауреата численних міжнародних конкурсів, народної артистки України, чия творча діяльність ще не стала предметом дослідження науковців.

Метою статті є висвітлення етапів життєтворчості Л. Роговець як провідної представниці сучасної вокальної культури Сіверського краю. Об'єкт дослідження – музична культура Чернігівщини кінця ХХ – початку ХХІ ст.

Предмет дослідження – різнопланова творча діяльність Л. Роговець.

Виклад основного матеріалу. Лариса Вікторівна Роговець народилася 22 грудня 1962 р. Хоча її батьки не були професійними музикантами, дівчина з юних років була оточена музикою: вдома лунали пісні у виконанні матері, а батько грав на трубі, був учасником самодіяльного духового оркестру. За родинними переказами прабабуся Лариси Марія Бакунова виступала в оперних виставах Чернігівського музично-драматичного товариства, що діяло у місті на межі XIX–XX ст. [4, 4]. Утім, у дитячо-юнацькі роки Л. Роговець ніяк не виявляла свого музичного обдарування. У 1979 р. Лариса стала студенткою фізико-математичного факультету Чернігівського педагогічного інституту ім. Т. Шевченка. За час студентства вона проявила надзвичайну організованість особистості, завдяки чому багато що встигала: обиралася депутатом міської ради, де працювала у комісії по справах молоді, була лєнінським стипендіатом, як краща у навчанні, брала активну участь у студентській художній самодіяльності. Перший співацький досвід Лариса отримала саме в інституті, де відвідувала вокальний гурток. Разом з однокурсницею Н. Руденко вона утворила дует, виступи якого користувалися великим успіхом на інститутських концертах.

З 1984 р. Л. Роговець стала працювати вчителем математики та інформатики у Чернігівській загальноосвітній школі №3. Вона не кинула співочого аматорства – відвідувала вокальну студію міського палацу культури, керівником якої був вихованець Тбіліської консерваторії, колишній соліст Донецького оперного театру, викладач Чернігівського музичного училища В'ячеслав Петрович Литвинов, концертмейстером – випускниця Інституту ім. Гнесіних, знаний у Чернігові музикант Ніна Миколаївна Сорогожська. Якщо В. Литвинов займався з Ларисою переважно технікою вокального виконавства, то Н. Сорогожська звертала увагу на розширення її музичного кругозору, багато розповідала про композиторів, поетів, особливості певної епохи, вміла зацікавити музичним твором, розбурхувала мистецьку уяву. Розмірковуючи про свій шлях у мистецтві з позицій сьогодення, Л. Роговець вважає, що не здобула б так швидко своїх перемог, якби не вплив Н. Сорогожської: «Я надзвичайно вдячна Ніні Миколаївні за її роботу зі мною. За ту віру в себе, яку вона пробуджувала в мені, як і у всіх своїх учнях» [2, 13].

Значним етапом творчого зростання для Л. Роговець стала участь у численних концертах разом з естрадно-симфонічним оркестром міського палацу культури та творчими колективами Чернігівського музичного училища ім. Л. Ревуцького: струнним ансамблем, оркестром народних інструментів, хором. Репертуар, який вона виконувала, включав твори Й. С. Баха, Г. Генделя, Л. Россі, Д. Б. Перголезі, українську духовну музику. Виступи Л. Роговець завжди схвально сприймалися як пересічними слухачами, так і фахівцями, які наполегливо радили їй здобувати музичну освіту. У 1986 р. Л. Роговець зробила таку спробу, приїхавши на прослуховування до Київської державної консерваторії ім. П. Чайковського. Натомість, отримала пораду продовжувати викладацьку діяльність у загальноосвітній школі і залишитися у статусі співачки-аматорки.

Снаги продовжувати спроби здобути фах співачки Ларисі надала результативна участь у Всеукраїнському огляді-конкурсі самодіяльних солістів-вокалістів у 1988 р., на якому «чотири дні змагалися між собою кращі з кращих, яких запросили до Києва після успішних виступів у районах, областях. Напружено працювало авторитетне журі, очолюване народною артисткою СРСР Д. Петриненко» [13, 31]. За результатами конкурсу Лариса здобула звання лауреата Першої премії у номінації співаків академічного звучання. Того ж року вона поїхала до Московської державної консерваторії ім. П. Чайковського. Після прослуховування у професорів Є. Кібкала та Г. Тіца, Лариса була допущена до складання вступних іспитів. Вона їх витримала, але для здобуття другої вищої освіти треба було мати довідку-відкріплення від міністерства освіти до міністерства культури. На жаль, такої довідки Лариса не мала, а за браком часу отримати її вже не було можливості.

На початку 1989 р. Л. Роговець знову вирішила пройти прослуховування у Москві, цього разу – у Музично-педагогічному інституті ім. Гнесіних. Обдарованою аматоркою з Чернігова зацікавилася народна артистка СРСР, професор З. Долуханова, студенткою якої Лариса розпочала наступний навчальний рік. Обставини життя зумовили її навчання на заочному відділенні, але це не завадило подальшому творчому зростанню.

У 1990 р. Л. Роговець залишила роботу у загальноосвітній школі, адже, за її згадкою, «я почала навчання, але ще викладала у школі й завідувала кабінетом інформатики – вела перший в області комп'ютерний клас. Навантаження було величезним, а крім того – вже на першій сесії мені сказали: коли я вчуся в музичному вузі, то і працювати бажано за спеціальністю» [4, 4]. Лариса стала солісткою Чернігівської обласної філармонії. 24 березня 1990 р. вона разом з концертмейстером Н. Сорогожською представила чернігівській публіці сольну програму у двох відділеннях «Романси П. Чайковського».

Першою сходинкою до міжнародного визнання Лариси Роговець стало здобуття нею у 1991 р. звання лауреата Третьої премії XIV Всесоюзного конкурсу вокалістів ім. М. Глінки та Другої премії (перша не була присуджена) Міжнародного конкурсу вокалістів ім. Ф. Віньяса у Барселоні. Цікаво, що Л. Роговець стала першою у Незалежній Україні співачкою – лауреатом міжнародного конкурсу [9, 4].

Після конкурсних перемог Лариса була запрошена до складу трупі Київського театру опери і балету ім. Т. Шевченка, але відхилила цю пропозицію. Вона вважала, що «треба закінчити навчання. Попереду гастролі, конкурси. Відверто кажучи, до театру ще внутрішньо не готова» [12, 1]. Наприкінці 1990-х рр. вона зважилася пройти прослуховування у столичній опері, але воно було безрезультатним [10, 13]. У подальші роки співачка здобула звання лауреата та дипломанта міжнародних співацьких змагань у Нідерландах (Гертогенбош, 1993), Австрії (Відень, «Бельведер», 1993), Росії (Москва, X конкурс ім. П. Чайковського, 1994), Італії («Viotti-Valsesia», 1997, 2002; «Viotti-Musica», 2000) та ін.

Конкурсні перемоги зумовили інтенсифікацію концертної діяльності Л. Роговець. Так, протягом 1991 – 1994 рр. вона брала участь у концертах фестивалю «Ірина Архипова представляє» у Смоленську, Саратові, Казані, Єкатеринбурзі, Петербурзі, Москві, Кишиневі. Високий виконавський рівень, продемонстрований Л. Роговець на фестивалі, засвідчила від імені Міжнародного союзу музичних діячів народна артистка СРСР І. Архипова у листі до керівництва Чернігівської філармонії [2, 40]. У 1992 р. Л. Роговець стала учасницею Міжнародного фестивалю «Марія Бієшу запрошує» у Кишиневі та XI міжнародного оперного фестивалю ім. Ф. Шаляпіна у Казані; у 1993 р. до виступів у своїх імпрезах у Німеччині її запросив П. Лисиціан; у 1996 р. вона була серед учасників концерту з нагоди відкриття у Лондоні «Російського клубу».

У першій половині 1990-х рр. до Л. Роговець приходять досвід роботи в оперному театрі. У 1992 р. вона виконала партію Поліни у «Піковій Дамі» П. Чайковського у постановці Національного театру опери і балету Молдови; у 1993 р. – партію Кончаківни в опері «Князь Ігор» О. Бородіна у Саратовському оперному театрі. У театральному сезоні 1994 – 1995 рр. Л. Роговець працювала солісткою Базельського театру (Швейцарія), де виконувала партію Грандвесталки в опері Г. Спонтіні «Весталка». У Чернігові протягом 1996 – 1999 рр. вона була учасницею концертних постановок опер «Царева наречена» М. Римського-Корсакова (Любаша), «Катерина» М. Аркаса (Мати), «Запорожець за Дунаєм» С. Гулака-Артемівського (Одарка), «Блудний син» А. Пашкевича (Мати), реквіємів В. А. Моцарта, Д. Верді.

Здійснюючи концертну діяльність як солістка Чернігівської філармонії, Л. Роговець вдало сформувала свій репертуар. У його основі – арії з опер та кантат західноєвропейських (Г. Гендель, Д. Верді, К. Сен-Санс, Г. Доніцетті, Ж. Бізе, П. Масканьї), російських (П. Чайковський, М. Мусоргський, М. Римський-Корсаков, С. Танєєв, С. Прокоф'єв) та українських (М. Лисенко, Л. Ревуцький, К. Данькевич, Г. Жуковський, Л. Дичко) композиторів. Чільне місце співачка відводить зразкам камерно-вокальної творчості М. Глінки, Р. Шумана, М. Римського-Корсакова, П. Чайковського, А. Рубінштейна, С. Рахманінова, Г. Свиридова та ін.; в її концертних програмах – обробки українських народних пісень, романси М. Харіто, М. Шишкіна, П. Аєдоницького, що мають успіх у широкій аудиторії.

До кола творчих інтересів Лариси Роговець входить пошук і виконання маловідомих зразків вокальної музики. Так, першою на чернігівській сцені вона відкрила для слухачів світ образів народних пісень Чернігівщини в обробках М. Лисенка, записаних композитором у 1876 р. з голосу обдарованої аматорки М. Загорської-Ходот. Звертання Л. Роговець до цього пісенного матеріалу поклало початок фахового виконання творів музичної регіоніки, створило зразок високопрофесійного втілення обробок народної пісні. Співачка ввела до свого репертуару солоспіву «Калина» (вірші Т. Шевченка), «Рожевий квіте», «На склоні гір» (вірші Б. Лепкого) та ін. напівзабутого композитора Василя Безкоровайного (1880 – 1966). Уперше вона виконала їх у 2004 р. у концертній

програмі, ініційованій Сімферопольським науково-творчим товариством ім. В. Безкорвайного. У цьому ж контексті можна згадати про участь Л. Роговець у підготовці прем'єри опери А. Пашкевича «Блудний син», яка з успіхом демонструвалася у Чернігові, Києві та містах Німеччини; про підготовку прем'єр творів чернігівського композитора І. Зажитька у рамках філармонійного проекту «Україна музична».

Важливою складовою мистецького життя Л. Роговець є музично-педагогічна діяльність, якою вона почала займатися з 1995 р. як викладач з постановки голосу на диригентсько-хоровому та народному відділах музичного училища. З відкриттям у 2001 р. в училищі відділу сольного співу, який Л. Роговець очолила у 2003 р., педагогіка стала для неї пріоритетною формою творчості. З того часу співачка «більше бере участь у збірних концертах. Основне навантаження – в училищі, тому сольні концерти <...> виходить давати тільки один-два рази на рік» [4, 4].

Виховуючи починаючих співаків-студентів, Лариса Вікторівна великої ваги надає виробленню співацького дихання, а вже потім – вірному звукоутворенню, яке залежить від атаки звуку. Для кращого засвоєння техніки співацького вдиху та видиху використовуються дихальні вправи О. Стрельникової. Вокалізи та вправи студенти Л. Роговець співають на голосних звуках «а», «і», «о», виконують вправи на вимовляння цих голосних в одному місці глотки і в одній позиції, контролюючи підняття м'якого піднебіння, розкриття глотки, формування звуку в її глибині. Вироблення у студентів навичків кантиленного співу Л. Роговець проводить за допомогою відчуття природного звуковидобування – «стогону», «ниття» та ін. Спочатку спів відбувається без слів – напрацьовується вірна співацька позиція. Застосовуючи найпростіші вправи у діапазоні кварта та квінти, студенти Л. Роговець освоюють спів *legato* у середньому регістрі. А вже за один-два місяці вони починають співати зі словами, враховуючи правила орфоепії.

Методичні принципи Л. Роговець ґрунтуються на засадах вокальної школи З. Долуханової, що наголошує на «точній атаці, заснованій на щільному змиканні зв'язок, широкій, просторій, еластичній глотці, у глибині якої формуються рівні голосні звуки, <...> вироблення кантилени – це ніби збереження принципу атаки, її тривале продовження. Вірно атакувавши ноту, треба продовжувати активний спів, і це вдається краще за все, якщо вловити відчуття ниття, стогону. Тут вже включається у роботу весь організм, діафрагма, черевні м'язи. Неприпустимо, щоб у співі брала участь лише гортань і те, що розташовано вище. Відкриттю порожнини глотки та укладці язика сприяє невеличке і неодмінно горизонтальне відкриття рота» [15, 145]. Ці основні вимоги, які висуваються перед студентом, можуть змінюватися у залежності від індивідуальних особливостей певного голосового апарату. Стосовно методичних напрацювань З. Долуханової доктор мистецтвознавства С. Яковенко зауважує, що «вихідна концепція і методика Зари Олександрівни виключні, хоча і мають прихильників у співацькому середовищі» [15, 145].

За час роботи на педагогічній ниві Л. Роговець підготувала до вступу у вищі музичні навчальні заклади ряд студентів: О. Коновал, Л. Кравчук, А. Майдан (НМАУ ім. П. Чайковського), І. Коцур (Львівська національна музична академія ім. М. Лисенка), О. Гнедько (Київський інститут музики ім. Р. Глієра) та ін. Багато випускників класу Л. Роговець працює у творчих колективах Чернігівщини.

Педагогічна діяльність Лариси Роговець позначилася не лише на вихованні студентів відділу сольного співу, але й була дотична до формування такого потужного феномену національної музичної культури, як академічний камерний хор ім. Д. Бортнянського – один з провідних репрезентантів сучасної композиторської творчості України. Перебуваючи у 1997 – 2001 рр. на посаді вокального педагога колективу, Л. Роговець мала змогу передавати хористам основи вокальної школи З. Долуханової, яка наголошувала на важливості «оволодіння сучасним репертуаром» і розробила методику «удосконалення і вокально-виконавського, і технічного оснащення <...> для того, щоб опанувати сучасною музичною мовою» [15, 87]. Враховуючи те, що вокально-інтонаційна культура камерного хору ім. Д. Бортнянського періоду його становлення значною мірою була зорієнтована на вирішення творчих завдань новітніх композиторських технік, можна стверджувати, що сприйняття хористами від Л. Роговець творчого методу З. Долуханової позначилося на зростанні виконавської майстерності колективу.

Лариса Роговець передає секрети вокального ремесла учням в класі, але усвідомлює, що по-справжньому навчитися співати можливо лише в процесі особистої практики. З метою набуття сценічного співацького досвіду викладачка постійно залучає своїх студентів до концертів, різних урочистостей, готує їх до участі у вокальних конкурсах.

Наукову новизну дослідження обумовлює факт першого в українському музикознавстві дослідження життєтворчості провідної представниці сучасної вокальної культури Північної України, народної артистки України Л. Роговець та введення у науковий обіг матеріалів про особливості її культуротворчої діяльності на Чернігівщині у контексті розвитку національної музичної культури пострадянського періоду.

Висновки. Л. Роговець почала свою виконавську діяльність у середовищі аматорського музикування. Проявивши неабиякі вольові якості особистості, вона здобула окрім математичної ще й мистецьку освіту. Навчання у Музично-педагогічному інституті ім. Гнесіних та творчі контакти з видатними співачками З. Долухановою й І. Архиповою сформували її творчу індивідуальність виконавиці та педагога. Останнє десятиріччя ХХ ст. у творчості Л. Роговець позначилося надзвичайно активною міжнародною конкурсно-концертною діяльністю. Презентуючи вокальне мистецтво Чернігівщини у європейському культурному просторі, Л. Роговець взяла участь у десяти міжнародних конкурсах і продемонструвала таку результативність, якої доти не сягав жоден митець Чернігівщини. Наявність значної кількості вокальних турнірів у мистецькому житті артистки ми пояснюємо пошуком

можливості творчої реалізації в умовах відсутності стаціонарної роботи на оперній сцені. Окрім мистецької складової, Л. Роговець виявила високі організаційні здібності, що дозволило їй у скрутних економічних умовах України кінця ХХ ст. залучати спонсорські кошти для здійснення конкурсної діяльності у країнах Євросоюзу.

Виконавська діяльність Лариси Роговець стала не лише взірцем вокального професіоналізму, але й засвідчила приналежність співачки до плеяди музикантів-просвітителів, що сприяють поступу духовної культури. Підтвердженням цього слугує включення у репертуарну палітру Л. Роговець творів маловідомих авторів, незнаних широкою аудиторією народних пісень, підготовка прем'єр творів регіональних композиторів. Така спрямованість творчої діяльності духовно споріднює її з З. Долуханової, яка була першою виконавицею великої кількості творів композиторів-сучасників й відроджувала забуті сторінки вокальної музики. З початку 2000-х рр. конкурсно-концертна діяльність Л. Роговець поступово поступається викладацькій роботі у Чернігівському музичному училищі ім. Л. Ревуцького. Її методика виховання вокаліста ґрунтується на принципах вокальної школи професора З. Долуханової, сприйнятих під час навчання, й переосмислених у власній виконавській діяльності.

Подальше вивчення творчої особистості Л. Роговець може включати аналіз інтерпретацій артистки, узагальнення її педагогічних методів, розробку питання розвитку вокальної школи З. Долуханової у педагогічній роботі Л. В. Роговець, дослідження шляхів розвитку вокальної культури Чернігівщини, що сприятиме більш глибокому розумінню історії розвитку та сучасного стану національної вокальної школи.

Література

1. Антонюк В. Українська вокальна школа: етнокультурологічний аспект: Монографія / В. Антонюк. – К.: Українська ідея, 2001. – 144 с.
2. Бадалов О. П. Лариса Роговець: вчора, сьогодні, завтра / О. П. Бадалов. – Чернігів: ДИВО, 2012. – 88 с.
3. Васюта О. П. Музичне життя на Чернігівщині у XVIII – XIX ст. / О. П. Васюта – Чернігів: Деснянська правда, 1997. – 211 с.
4. Гільов І. Зоряне подружжя, поєднане співом / І. Гільов. – Деснянська Правда. – 2016. – 29 грудня. – С. 4.
5. Гнидь Б. Історія вокального мистецтва / Б. Гнидь. – К. : НМАУ, 1997. – 320 с.
6. Гребенюк Н. Вокально-виконавська творчість: психолого-педагогічний та мистецтвознавчий аспекти: Монографія / Н. Гребенюк. – К. : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 1999. – 269 с.
7. Довгань Л. М. Обучение и воспитание оперных артистов-вокалистов в Одесской государственной музыкальной академии им. А. В. Неждановой / Л. М. Довгань. – О.: Астропринт, 2008. – 348 с.
8. Жишкович М. А. Львівська вокальна школа другої половини XIX – першої половини XX століття: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. мист.: спец.: 17.00.03 «музичне мистецтво» / М. А. Жишкович. – Львів: Львівська державна музична академія ім. М. В. Лисенка, 2006. – 20 с.
9. Перша медаль незалежної України. – Голос України. – 1991 – 13 грудня. – С. 4.

10. Сидорова В. Мафія на Сицилії співаків на чіпала / В. Сидорова. – Гарт. – 2000. – 16 червня. – С. 13.
11. Слепцова О. В. Підготовка педагогів-вокалістів у творчій спадщині діячів Харківської національної музично-педагогічної школи (20–70 рр. ХХ ст.): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец.: 13.00.01 «теорія та історія педагогіки» / О. В. Слепцова. – Харків: Харківський державний педагогічний університет ім. Г. С. Сковороди, 1998. – 18 с.
12. Циганков С. Карколомний шлях на Олімп / С. Циганков. – Чернігівські відомості. – 1991. – 13–19 грудня. – С. 1.
13. Чередниченко В. Співучі голоси України / В. Чередниченко. – Музика. – №1. – 1989. – С. 31.
14. Швидків Г. Ретроспективний аналіз становлення вокальної педагогіки в Україні на прикладі Київської вокальної школи / Г. Швидків // Нова педагогічна думка. Науково-методичний журнал. – 2013. – №2 (74). – С. 149–152.
15. Яковенко С. Б. Зара Долуханова в искусстве и жизни. Творческая биография. Тайна интерпретации. Вокальная школа. Оценки современников / С. Б. Яковенко. – М.: Реалии-Пресс. – 2003. – 208 с.

References

1. Antonyuk, V. (2001). Ukrainian vocal school: ethno-cultural aspect. Kyiv: Ukrainian Idea [in Ukrainian].
2. Badalov, O. P. (2012). Larisa Rohovets: Yesterday, Today, Tomorrow. Chernihiv: DIVO [in Ukrainian].
3. Vasyuta, O. P. (1997). Musical life in Chernihiv region in the XVIII–XIX centuries. Chernihiv: Desnanska Pravda [in Ukrainian].
4. Gilov, I. (2016). Star family, connected by singing. Desnanska Pravda, 29 December, 4 [in Ukrainian].
5. Gnid, B. (1997). History of vocal art. Kyiv: NMAU [in Ukrainian].
6. Grebenyuk, N. (1999). Vocal and performing arts: psychological and pedagogical and art-study aspects. Kyiv: NMAU [in Ukrainian].
7. Dovgan, L. M. (2008). Training and education of opera singers-vocalists in the A. Nezhdanova State Musical Academy. Odessa: Astroprint [in Russian].
8. Zhyshkovich, M. A. (2006). Lviv vocal school of the second half of the XIX – half of the XX centuries. Extended abstract of candidate's thesis. Lviv: Lysenko state music academy [in Ukrainian].
9. The first medal of independent Ukraine (1991). Golos Ukrainy, 13 December, 4 [in Ukrainian].
10. Sidorova, V. (2000). Sicily's Mafia don't touch the singers. Hart, 16 June, 13 [in Ukrainian].
11. Slyptsova, O. V. (1998). Training of vocal teachers in the creative heritage of the figures of the Kharkiv National Music and Pedagogical School (20–70 years of the XX century). Extended abstract of candidate's thesis. Kharkiv: Skovoroda State Pedagogical University [in Ukrainian].
12. Tsigankov, S. (1991). The breakneck way to Olympus. Chernihivski vidomosti, 13–19 December, 1 [in Ukrainian].
13. Cherednichenko, V. (1989). Singing voices of Ukraine. Music, 1, 31 [in Ukrainian].
14. Shvidkiv, G. (2013). Retrospective analysis of the formation of Ukraine vocal pedagogy on the example of the Kiev vocal school. New pedagogical thought. Scientific and methodical journal, 2 (74), 149 – 152 [in Ukrainian].
15. Yakovenko, S. B. (2003). Zara Dolukhanova in the art and life. Creative biography. Mystery of Interpretation. Vocal school. Estimates of contemporaries. Moscow: Real-Press [in Russian].